

„Edinost“

Izaja enkrat na dan, razen nedelj in ponedeljkov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina zunanja:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloženega naročnine se upravnica ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne znamke po 6 stotink (3 nč); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 876.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posiljena, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

1 tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Sporazumljenje — kakor si je mislijo Nemci.

Avstrijske Nemce treba vendar le deliti v dve vrsti. To je pribito sicer, da Slovane sovražijo vsi in da vsi stremijo po razmerju, v katerem bi bili oni gospodarji, živeči v ozbilju privilegijev, Slovani pa podrejeni bitja v organizmu države. Vendar treba nekoliko razlikovati med njimi: one, katerim je pangermanska agitacija pravi, resnični in jedini smoter, in one, ki bi ob vsenemškem plamenu hoteli greti tudi še svoje posebno slastno juhe. Oni prvi so odkriti ter gledajo »frank und frei« tja čez v dežele boginje, matere jim Germanije. Drugi pa so previdni — spekulanti, ki bi hoteli agitacije prvih izkoriščati v svoje posebne svrhe. Ti previdni spekulanti bi se prav radi spoprijaznili tudi z gotovostjo nadaljnjega in trajnega obstanka in z neodvisnostjo naše države, ali z malim pridržkom: ako bo država — njihova domena.

Ta vrst avstrijskih — patrijotov so ostanki nekdanje, vsemožne, takomenovane »ustavovorne stranke«, oni maroderji, ki nerodno storkljajo za vojsko Schönererjevo in Wolfovo, veselo korakajočo z razviti zastavami in ob hrupni glasbi textonski!

To so tisti politični maroderji v nemški gemeinbürgerschaft, ki nosijo liberalne natiške na svoji politični uniformi. Le-ti so sedaj v zagati: to je poznati na njihovih glasilih. Tako dolgo so igrali svojo neiskreno, zavratno igro ter prizigali po jedno svečo pangermanizmu, drugo pa svojemu »avstrijstvu«, da jim preti resna nevarnost, da jim ugasneta — obe sveči.

Za nemškimi radikali, ko so le-ti sedaj izdali glasno parolo, da je vsakdo tepec, ki je v Avstriji še patrijot, ne morejo lahko dalje, ako nočejo, da jim ugasne sveča avstrijstva; ako pa se ločijo od Schönererjeve vojske, jim ugasne sveča — nemstva. A to bi bilo zopet usodno ob razpaljenih duhovih v nemških masah, ako si kako drugače ne zagotove svojega dobička.

Za Schönererjem vendar ne morejo, oziroma si ne upajo dalje. Radi bi se vrnili nazaj na varno pozicijo »avstrijstva«. Ali kako, da ne bo škode? To je njihov »propad«, preko katerega iščejo — mostu. Na poziciji »avstrijstva« treba računati z razmerami, z živimi narodnimi organizmi, ki sestavljajo

državo. Tako pravo računanje in poštovanje pa ima nekaj fatalnega na sebi: izključuje namreč nemško nadvladje in glavni sedanji postulat Nemcev: nemški državni jezik! Po nemško-liberalnih nazorih pa nemško nadvladje vključuje v sebi nekaj posebnega, na kar ne mislita ni Schönerer ni Wolf: vsa oblast bodi v rokah plutokratov, katerih glasilo je — »Neue Freie Presse«! To jim je sedaj veliko kočljivo vprašanje: kako rešiti travo »avstrijanstva«, a ob enem nasititi kozo nemško-liberalne požrečnosti?

Na njihovih glasilih je videti, kako trpe pod težo tega vprašanja. V njihovih glasilih je vpletenih sedaj tu pa tam sladkih zvokov spravljivosti, ali — z nemško-liberalnimi klavzulami. Tu pa tam vpletajo celo akorde nesoglasja z nemškoradikalnim besnenjem.

Tu imamo n. pr. pred seboj neki nemški list, ki vsakega ponedeljka prodaja svojo liberalno-avstrijsko modrost. Ime mu je »Montagspresse«, a zalaga ga poznani štajarski liberalni grof Stürgk, ki sodi vso avstrijsko politiko z visokega, vzvišenega stališča — kdaj postane on minister?

»Montagspresse« govori o stališču nemških strank nasproti sedanji politični situaciji v Avstriji. In glej: nič ne govori o postulatih nemškega blinostnega programa in bi bila celó zadovoljna s kompromisno politiko. Ali tu prihaja klavzula: ta politika ne sme kompromitirati nobene stranke. Stranke na obeh straneh naj pridobljene delavnosti zbornice ne izkoriščajo v strankarsko političke namene in pa naj ne mislijo — to velja seveda za stranke na desni — na osnovano parlamentariške večine! Ali hočete, da povemo po domače, kaj hoče nemškoliberalno glasilo? Vse naj ostane pri starem, politična moč v državi naj bo razdeljena kakor je sedaj! To je sedanji postulat nemških liberalcev: vsa moč naj ostane v rokah Nemcev, krivica, ki jo trpe Slovani, pa naj ostane petrificirana!

Torej tudi na parlamentarno večino ne smejo misliti Slovani! Zakaj? I nu, če bi Nemci imeli nado, da oni sestavijo večino, bi »Montagspresse« drugače govorila. Potem bi bila večina v zbornici prvi pogoj za pomirjenje!

Isto melodijo svira predvčerajšnja »Neue Freie Presse« v svoji polemiki proti zadnjemu govoru češkega poslanca Kramara, ki je bil izborna označil vso nevarnost nemško-nacijon-

alnega gibanja za državo in dinastijo ter je označil kakor glavno nalogo Čehov, da so močan jez proti nemškemu valu, siločemu — doli proti Testu. Ali posl. Kramar je našel tudi toplih akcentov za sporazumljenje z Nemci.

In glej zopet: »Neue Freie Presse« daje umeti, da bi Nemci dali govoriti seboj. Prižnava celó, da je za avstrijsko državo predpogoj: sporazumljenje. Dunajski list se je drznil tako daleč, da pripoznava, da je jednako pravnost podlaga sporazumljenju. In o čudež: našel je poguma za zatrdilo, da tudi po nemško-radikalnem izidu volitev niso podrti mostovi, ki vodijo do sporazumljenja.

Ali kakor v »Montagspresse« prihaja tudi v »Neue Freie Presse« klavzula: mi smo za sporazumljenje na podlagi jednako pravnosti, ali take, kakor — si jo mislimo mi in ne Čehi. In potem vsikliko patetično: je-li to pretirana zahteva, ako hočemo ohraniti nemško, kar je nemškega?!

T: jo imamo zopet teorijo o njih nedotakljivi sedanji posesti. Kar spada v to posest, je — nemško! Tega se Slovani nesmejo dotakniti! Nepotrebne nemške šole, nepotrebno nemško uradovanje v slovanskih krajih, trume nemških uradnikov in profesorjev med slovanskim ljudstvom, umetno vzdrževano nemško gospodstvo po slovanskih občinah, nemški deželni zbor v deželi Moravski, češki po veliki večini itd.; vse take stvari spadajo, kakor znano, v nemško posest, katere se ni smeti dotakniti. To je postulat nemških liberalcev kakor v predpogoj za sporazumljenje: Slovani ne smejo staviti nobenih nadaljnjih zahtev v narodnem, političnem in kulturnem pogledu, ki bi involvirale kako spremembo na sedanjem stanju! In ker imamo sedaj še malo, po nekod pa skoro nič, tudi v bodoče ne bi imeli nič! Za tako ceno so Nemci pripravljeni za sporazumljenje!

Slovani pa, ako se nočejo obsoditi v večno mrtvilo, ne vsprejmejo miru za tako ceno. To niso mrtve mase, mehanično priklopljene državi. To so živi organizmi! A sleherni živi organizem ima tendenco za razvijanje do onih mej, do katerih segajo njegove življenjske sile, bodi že delujoče, bodi še dremajoče ali vzbujajoče se! In če se tak živi organizem zaveda, da se mu je vskrtilo kaj, je več nego naravno, ako misli na — revindikacijo. Slovanom avstrijskim so bili do sedaj krateni

malone vsi pogoji za obstanek in razvoj, oni morajo torej zahtevati dalje vse dotlej, dokler seza njihovo pravo kakor živega, za življenje sposobnega naroda! Če torej Nemci zahtevajo, naj ne motimo z novimi zahtevami dispoziicije za pomirjenje, moramo izjaviti slovesno: da za tako spravo nismo na razpolago.

Najnoveji postulat Nemcev: nič novih zahtev, stvar ostani, kakor je — je tako nezmiseln, kakor da bi hoteli velevati travi: naj ne raste; solncu: naj ne greje; človeku: naj ne diha! To bi bil boj proti naravi! A kaj je boj za nemško nadvladje v Avstriji drugega, nego boj — proti naravnim silam v tej državi?!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 15. marca 1901.

Državni zbor. (Zbornica poslancev.) Včerajšnja seja se je začela ob 1/2 uri popoldne. Ta seja je bila za nas sosebno zanimiva, ker je bilo v razpravi tudi vprašanje druge železniške zveze s Trstom. Po dovršenih formalijah je odgovarjal naučni minister Hartel na nekatere interpelacije. Poslanec Brzord je stavil na predsednika vprašanje, v katerem je polemiziral proti trditvam, v neki interpelaciji posl. Hybeša, češ, da so se iz nekaterih čeških občin delaveci spodili. Posl. Ryba je stavil do predsednika vprašanje, s katerim je zahteval od istega, naj takoj odgovori na večkratna vprašanja glede postopanja s češkimi interpelacijami. Na to so nadaljevali razpravo o predloženem investicijskem načrtu. Posl. Sylvestr je govoril o predlogu glede gradnje druge železniške zveze s Trstom in je izrekel svoje zadovoljstvo, da se je vlada vendar enkrat odločila za gradnjo te železnice, katera bo velikanskega gospodarskega pomena ne le za Trst, temveč za vso Avstrijo in posebno za Češko, Moravsko in Šlezijo. Potem je govoril o projektiranih plovnih kanalih, ki bodo vezali največje avstrijske reke na severu morarhije. Povdarjal je, da je treba najprej uravnati reke Labe, Vltavo in Moravo predno se misli napraviti med njimi kanale.

Predsednik je na to odgovarjal na vprašanje posl. Rybe glede čeških interpelacij in izjavil, da ostane pri svoji odredbi, dokler se ista ne nadomesti s posebno tozadevno odredbo v opravilniku.

PODLISTEK

Vladike Križevačkega pastirski list*).

(Dolge.)

In mej tem, ko so se oni hinavei XIX. veka odklatili s sveta, ostale so krščanske kreposti, da tolažijo istega. Vera, Upanje in Ljubezen so mu pred smrtjo priredile tista divna jubilarna romanja, kakoršnjih ni videl od mladeniške dobe svoje. One so mu zasadile križ na grobni holmec. Radi njih utihavata gnev in bol tlačanih sirot in se spremenjata v tiho molitev.

Preko minolega stoletja, pa tudi preko onega, ki je bil pred njim, seza začetek naše škofije tja v prva leta 17. veka. Iz prva so jo krstili: za svidniško, a posvečena je bila znojem in krvjo mučenikov. Dalekovidni zagrebški škof Domitrovič jo je leta 1608 obdaril s škofovskim domom: samostanom Marčom, odkjer so njeni škofje začeli neumorno

delati v zmislu vzvišenega nje poklica — da namreč premostujejo prepad, ki je v nezgodah časov navstal med rodnimi brati, otroci jedne Matere sv. Cerkve Jezusa Krista. V tem stoletju je bil položen temelj tudi škofskemu našem semenišču v Zagrebu po škofu Pavlu Zorčiću, gorečem pospeševalcu sv. Jedinstva. Kakor on so si prizadevali tudi ostali škofje, počenši od prvega: Simeona Vratanje, da vžgejo srea naroda, iz katerega so izišli, z a vzvišeno idejo sv. Sojedinjenja (ujedinjenja).

Neumorno delo se jim je razprostrlo po vsej gornji hrvatski zemlji in je rodilo obilnega sadu. Tako je svidniška škofija razvijala svojo delavnost, sedaj ob bolj, sedaj ob manje povoljnih prilikah, dokler ni leta 1735 v dimu in požaru s silo osvojenega središča svojega Marča ter v krvi završila tedanje življenje svoje. Smrtno hropenje mučenikov, marčanskih menihov, je spremljalo škofa Ivanovića, ko se je z malim številom živih se menihov umaknil v Zagreb, a od tu na posestno Pribić, darovano svidniškim škofom. Tu jim je sedaj ostal sedež do leta 1776, ko ga je škof slavnega spomina Vasilij Božičković prenesel na posestvo Tkalec pri Križevcih.

V tem 18. stoletju se je svidniška ško-

fija še bolj razprostrla, ker jej je bil pod okrilje stavljen osječki vikarijat se svojimi župnijami, katere so naselili pobožni naši Malorusi, ki so tako sv. Materi Cerkvi s številom kakor tudi s pobožnostjo in udanostjo nadomestili izgubo vernikov nekdanje sriemske in pakračke škofije. Viharji, ki so bili zavirali v gornjih krajih Hrvatske, so ugrabili tudi od tod mnogo vernikov iz krila škofije; ali ravno v polovici 18. veka je zasijala zvezda sv. Unije v junaškem našem Žumberku.

Tu sveti ona tudi danes z neobledljivim sjajem; a pod blagim delovanjem sv. nam pravoslavne katoliške cerkve je tu izišlo veliko število mož, ki so proslavili svoj rodni kraj, delujoči za svojo sv. Cerkev in škofijo, apostolskega kralja in za svoj hrvatski dom!

Zapuščen je bil nekdanj in divji ta žumberački kraj. Visoke mu planine, pokrite z neprehodnim gozdom, so odmevale od tule nja zverjadi. Tja, daleč od sveta, so dognali bedne Uskoke, kjer naj bi se jim morda tudi izgubila sled.

Ali niti borba z nebrzdano besnostjo prirodnih sil, niti pretežka borba s pradednim gozdom, kateremu so morali v krvavem znoju, otimati korak za korakom kamenita tla, ni

jih mogla uničiti! Vrhunci in strmine visokih planin njihovih, obrasčeni sedaj s stoletnim gozdom, kažejo še danes jasne sledi: kjer jim je plitve brazde mučno rezal slabi plug. Imena gozdnih čistin na vrh višjih kažejo tudi danes, da so si tu sredi pragozda osnovali prvi dom, primorani ali boječji se barbarske sile.

Kakovo jim je bilo versko življenje a kako društveno občevanje ob takih razmerah? Lahko je umeti, a tudi zgodovina prič o tem. Ali mej tem, ko jih je svet pehal iz svoje družbe, usmilil se jih je njihov Stvarnik in poslal jim v sv. Svoji pravoslavni katoliški Cerkvi luč, ki je prodrila skozi največje gošče pragozdov njihovih; prosvetlila jih ter take zopet uvela v svet, kjer so premnogi njih, zavzemši odlična mesta, svetili ne samo v domovini, ampak daleč preko njenih mej. Na tako ozkem prostoru toliko in takih mož je dal malokateri kraj majki hrvatski domovini.

Oh! kako nedohitna so pota Božje previdnosti! Neusmiljena sila, ki je ta narod zatirala v te planine, da ga uniči, je bila še le sredstvo v božji roki, ki ga je semkaj postavila, da bo, kakor grad, sezidan na vrh gore, viden na daleč; a bivši nekdanj sam prosvetljen — svetil bo tudi svojim ostalim

* Stavek v prvi vsti drugega odstavka v včerajšnjem nadaljevanju je (ne vemo, kako je prišlo) nekoliko spopaden, kar moti tudi zmisel. Tam stoji namreč: „A toliko da nam srce bije, ko se spominjamo...“ Stali pa bi moralo: „Ah, kako nam srce bije...“ Cenjeni čitatelji naj si izvole ta stavek popraviti, kakor tu označeno.

Nemški radikalec Berger je stavil vprašanje glede zlorabe cerkve v političke namene. Trdil je, da je glasom informacij, ki jih je zajel iz klerikalnih listov, dokazano, da propovedniki v dunajskih cerkvah tirajo klerikalno propagando ter zlec napadajo dve nemški stranki v parlamentu. Radi Bergerjevega govora je navstal prepir med nemškimi radikali in krščanskimi socialisti. Ko se je prepir polegel, dobil je besedo mladočeški poslanec Kaftan. Govornik je kritiziral tržaške trgovske razmere ter trdil, da tržaški veletržci nimajo dovolj podjetnega duha in da posebno zanemarijo izvozno trgovino, ker se bojijo rizika, kateri pa je v korist izvozne trgovine neobhodno potreben. Omenjal je, da bi bil miljski zaliv dosti bolj pripraven za trgovsko luko, nego je sedanjá tržaška, ki je popolnoma nedostopna. Čeki ne bodo nasprotovali predlogi o učitru druge železniške zveze s Trstom, vendar bo treba načrt natančno preštudirati, posebno bo treba skrbeti za potrebno reformo železniških tarif. Povdarjal je še potrebo, da se železniška mreža države popolni in posebno še ona lokalnih železnic Češke in Šlezije.

Železniški minister vit. Wittek je razlagal, da predloga obsega projekte za gradnjo velikih železniških prog, med katerimi je najvažnejša druga železniška zveza s Trstom. Omenjal je, da ta predloga pomenja začetek nove epohalne dobe v gospodarskem življenju Avstrije in da mora naša država skrbeti za to, da dogradi čim prej potrebne železniške proge prvega reda, da je v gospodarskem ne pretečejo druge države. Povdarjal je, da bo nova železniška zveza s Trstom velikega pomena za Česko in da ni smeti gledati na provenienco (izvor) prometnega blaga, ako se hoče povzdigniti Trst v veliko svetovno tržišče, kar je mogoče doseči le z veliko množino prometa. V predlogi se je tudi oziralo na gradnjo lokalnih železnic in se bo tudi privatne železnice izdatno podpiralo. Sicer je predloga v tem obziru še nepopolna in bo kmalu sledila druga vladna predloga, ki bo obsegala pojedine načrte lokalnih železnic. Tretja grupa predlog se tiče investicij za obstoječe železniške proge. Petdeset milijonov je proračunjenih za napravo družih in tretjih tirov, 100 milijonov za obnovo postajnih poslopij, 64 milijonov za prometna in vozna sredstva. Minister je povdarjal, da bodo vse te investicije koristile domači industriji, obrtni in delavstvu.

Poljedeljski minister Giovanelli je izjavil v odgovoru na neko vprašanje, da se državni premogovniki ne pridružijo kartelu premoga, ker tak kartel niti ne obstoji. Na to se je seja zaključila.

Parlamentarne stvari. Včeraj popoldne so se zeli na Dunaju načelniki nekaterih klubov. Ta konferenca je bila že po svoji sestavi nekako simptomatična za sedanje parlamentarno položeno in morda tudi za — budočo. Od strani nemške gemeinbürgerschaft so bili namreč zastopani le krščanski socialisti. Po »Piccolovem« zadržilo je bil zastopnik tudi italijanski klub. Rečeno glasilo meni, da je bilo to povabilo posledica dejstva, da so Italijani prešli v opozicijo proti vladi in

da bo desnica računala tudi na njih glasove na glasovanjih proti vladi.

Zastopniki Čehov so izrekli željo, da bi se predloga o davku na žganje rešila pred Velikonočje, da bodo mogli pokazati volilcem vsaj na kako gospodarsko pridobitev. Poljaki so podpirali željo Čehov. Grof Dzieduszycki je izrekel bojazen, da po Velikonoči državni zbor ne bo sklican. On za svojo osebo sicer zaupa zatrevanju vlade, ali ne tako njegova stranka. Potrebno je, da se vlada enkrat reši § 14. — Zato treba dobiti od vlade zagotovilo, da dobe poslanci priliko razpravljati o proračunu.

Nemško radikalna stranka je v včerajšnji seji protestirala proti namišljenim koncesijam, ki jih je vlada dala Čehom, da so odnehali od obstrukcije.

Bodočnost trozveze. Ni ga skoraj važnejega lista, ki ne bi razpravljal o tem predmetu. In če se spomnimo pregovora, da kjer je dosti dima, mora tudi kaj goreti, je težko odbijati misel, da se nekaj pripravlja. Zagrebški »Obzor« omenja govorec, da je italijanski kralj sam od nekdaj nasprotnik zvezi z Avstrijo in Nemčijo, v drugih listih pa smo čitali, da tudi kraljica Jelena vpliva nanj v tem smislu. Morda je smeti tudi govorec, da Avstrija nikakor ne misli obnoviti tiste glasovite klavzule — in ta govorec se širi tem intenzivneje — smatrati kakor simptom, da v razmerah med Italijo in Avstro-Ogrsko ni več pravega soglasja. Mnogi so dijo in nam bi se zdelo to povsem naravno, da po razpadu ali vsaj oslabljenju solidarnosti v trozvezi mora priti do spremembe v notranji politiki avstrijski.

Tržaške vesti.

Laški dokazi o »krivicu«, ki se godi Italijanom. Zoper smo povedali včeraj, se je Italijanom kapot smoglo dogodila velika krivica. Njihovi listi dokazujejo to črno na belem.

Deželni šolski svet istrski je sestavljen od namestnika kakor predsednika, treh deželnih šolskih nadzornikov, treh členov iz učitelstva srednjih in ljudskih šol, jednega zastopnika cerkve in treh odposlancev deželnega odbora.

Prva krivica, ki jo navajajo, da je to, da je mej šolskimi nadzorniki in referantom le eden narodnosti in »kulture« (Ah!) italijanske, drugi pa so ali Slovani ali Nemci! — To da bi bila res grozna krivica, ker je eden sam nadzornik laške »kulture«? Smešno. Nadzornikom je menda dolžnost, da nadzorujejo šole. Ker pa za uspešno nadzorovanje šol treba znati jezik ljudstva, a gospodje od »laške kulture« ne znajo drugo, nego laški, se sami izključajo od takih mest. Radi nemških nadzornikov pa laški signori nimajo nikake pravice tožiti: to je konsekvence dejstvu, da imajo v računih svoje politike tudi — podporo istega zistema, ki sili v deželo nemške funkcijeonarje.

Isto velja glede drugih nemških členov dež. šolskega sveta. »Piccolo« priznava sam, da sta med tremi dva Nemca, a kar je ravnatelj učiteljskega v Kopru Slovenec — tako pravi namreč »Piccolo« — ni v dež. šolskem svetu iz učiteljskega stanu nobenega

Italijana. Mi pa trdimo — in kdor pozna g. Markelja v Kopru, nam gotovo pritrdi — da je stvar taka, da v rečeni korporaciji sede kakor zastopniki učiteljstva dva Nemca in en pristaja Italijanov ter — noben Slovenec!

In ker deželni odbor pošilja v deželni šolski svet — to se umeje — le italijanske delegate, in ker so, žal, sploh vsi Nemci se svojimi simpatijami na strani Italijanov in se svojimi antipatijami proti nam, si lahko izražujemo, kako smo bili Slovani zastopani v tej korporaciji. Odvisni smo od dobre volje vladnih mož in — korajže šolskih nadzornikov! Ker pa manjka jednega in drugega, ne pretirujemo, ako rečemo, da je v deželnem šolskem svetu istrskem navadno odločala — dispozicija deželnega odbora — gospoda laška. In to v deželi, ki je po dveh tretjinah slovenska! Da je deželni šolski svet res tako krivičen Italijanom, ne bi bilo v Istri 20000 slovenskih istrskih otrok brez šolskega pouka!

Tako izgledajo tiste prednosti, ki jih baje uživamo mi Slovenci in o katerih blebečejo laški listi! Boga naj hvalijo, dokler je zanje tako!

Oživetvorjenje »Dalmatinskega Skupa«. (Dopis.) V politiki — v njenem pravem smislu — treba razlikovati delovanje za sedanjost in delovanje za bodočnost. Kjer gre za bodočnost, moremo snivati, željeti, snovati o idealu, a ko gre za sedanjost, treba računati z dejstvi in številkami kakor v trgovini.

»Edinost« je pred nekoliko časa v uvodnem članku »Sramotna dejstva« konstatirala dejstvo, da ni sloji dalmatinski, živeti v Trstu, ne obujejo s Slovenci bratski, ni v društvu, ni privatno; ob enem je člankar konstatiral, da v Trstu živi veliko število Dalmatincev.

Podpisane se zdi neverjetno, da se za Dalmatince ni že vsaj pred tridesetimi leti zasnovo posebno društvo. Ako bi bili Dalmatinci imeli svoje društvo s tridesetimi leti življenja, stale bi danes slovanske akeije v Trstu malo drugače, nego-li v resnici stoje...

No, »bolje pozno, nego nikdar«. V nedeljo dne 10. t. m. se je vršila prva občeska skupščina »Dalmatinskega skupa«. Na skupščino je došlo kakih 100 oseb, Hrvatov, Srbov in Slovencev. Med raznimi predlogi, stavljenimi od navzočih oseb, je vreden, da ga omenjamo oni veleuglednega g. Lazara Aničića, Srba: naj bi se društvo imenovalo »Jugoslovansko društvo«. Namera g. Aničića je bila plemenita ter so jo snovatelji društva pisano vzeli na znanje. Na prvi skupščini se o tem predlogu ni moglo ni glasovati ni razpravljati, ker tega ne dovoljujejo pravila, odobrena od visoke c. kr. oblasti. Z druge strani pa moram omeniti, da je našemu društvu namen: da združi in zjedini vse sloje štokavske in čakavske. Ako bi društvo imenovali jugoslovansko, morali bi pristopiti vsi sloji slovenski (kajkavski) — a oni imajo že svoja društva za nižje sloje, katera štejejo 3—4 tisoč členov. Da smo hoteli krstiti društvo po onem, kar je in kar ima biti, mogli smo mu dati ime: hrvatsko-srbski skup. No, ogromno večino štokavcev (in čakavcev) v Trstu tvorijo Dalmatinci. Radi tega in drugih razlogov... diplomatične naravi kr-

šeno je društvo — po dolgih dogovorih in resnem pretresanju — »Dalmatinskim skupom«.

Na prvi občeski skupščini je bil izvoljen odbor kakor sledi: predsednik: Ante vitez Vuković plemič Vučidolski, c. k. dvorni svetnik in poslanec v državnem zboru; odborniki: Andrej Sirovič, književnik in veletržec; Stefan kap. Dabinović, brodolastnik; Simo kap. Milinović, brodolastnik; Peter Lorini, c. k. nadzornik ribarstva; Peter kap. Ivelić; prof. Stefan Čubretović; Ante Bogdanović, trgovec; dr. Drago Lukež, pravnik; namestnik: Rok Maroevič, uradnik; Filip Ivanišević, trgovec (erven-kapa); Josip Marinković, pristanišni nadglednik (nostromo); pregledovalci računov: Pavel Tripković, veletržec; Mate kap. Kosović, Hugo pl. Struppi.

V prvi odborovi seji dne 13. t. m. so bili izvoljeni: g. Sirovič, podpredsednikom, g. prof. Čubretović, tajnikom, g. Bogdanović, blagajnikom.

»Dalmatinski skup« živi od nedelje opoldne, a že šteje nad 100 členov. Zdi se, da bi mali početek mogel imeti velik zvršetek.

V »Dalmatinski skup« more vstopiti sleherni Slovan. Členi-utemeljitelji plačajo 50 gld. enkrat za vselej; člani-podpiratelji, biva-joči izven Trsta, 5 gld. na leto. Pisma je pošiljati gosp. prof. Čubretoviću (c. k. akademija za trgovske in pomorske stvari).

Dr. T.

Z Opčin. »Zvon« je čul zvoniti v enjeni naši »Edinosti«, da prirede peveci bratovščine sv. Cirila in Metoda veselico ravno istega dne, ko je on mislil vdariti na svoj plat, pritrkovaje k veselici; radi tega zapoje on še le dne 21. aprila. V svesti si, da sl. bratsko društvo z veseljem vzame na znanje ta ukrep, priporoča se »Zvon« za obilen obisk na svoji veselici. Tako ne bo treba, da se dne 14. aprila razdele tržaški Slovenci na dva tabora, ampak složno

»Padajo naj se tja
Na grič svetnika Jakoba,
Kjer videl luč sveta
Naš narodni je dom
Naprej!

Zanaša se pa »Zvon« in gotov si je prav velike uleležbe onega dne, ko se on »zaziblje« in »zazvoni« na veselico. V tem času si oskrbi novih, lepih »vrvij« v podobi igre, pesmi itd.

Naj bi prijetno zadonel ta sklop »Zvona« na vsa narodna ušesa in zazvenel v narodno čuteča srea; naj bi vsakdo: »Zvonenje »Zvona« slušal rad« dne 21. aprila 1901.

Ubogi Tržačani! Pišejo nam: Tržaški iredentovi vedno povdarjajo, kako treba skrbeti prvo za meščane in potem šele za — tujece! Ali kako izvršujejo to načelo v praksi? Pri tramvaju n. pr. je še vedno cela vrsta »kontrolorjev« in drugih uslužbencev, ki so došli semkaj iz Italije in ki grizejo kruh iz pred ust našincem. Celoten eden nadzornikov pri javnih pometajih je neki Noni, italijanski podanik, ki služi lepih 130 kron mesečnih!!

Ukradeni črevlji. Včeraj zjutraj so zaprli neko 17-letno Angelo K., ki je na sumu, da je hišni gospodinjji, pri kateri je stanovala, ukradla nove čevlje.

bratom ter bo tudi živim izgledom pravih čudesev, ki jih v vsem bitju toliko pojedine kolikor tudi naroda more izvršiti vera, kakor jo čisto in celo čuva naša sv. Cerkev pravoslavna katoliška.

(Pride še.)

Velik grešnik.

Povest.

Ruski spisal D. N. Mamin — Šibirjak. Posl. Podravske.

I.

»Poklie, ime pokrajina, priimek?« je povpraševal z zaspanim glasom nadzornik ječe, Afanasij Ivanič, stoječega pred njim mužika v dolgem temnem kaftanu.

»Služabnik božji«, je odvrnil mužik (kmet), z gluhim, tresočim glasom, malomarno ogledujé góle stene jetniške pisarne: »Ciril...»

»To znači, da ne veš, kje si rojen?« je vprašal srditim glasom Afanasij Ivanič, ne dvignivši očij od papirja, na katerega je nekaj pisal z drobnimi, staričavimi črkami.

»I nu, kako ti je všeč... Takšen človek sem, kakor si ti. Pa naj ostane: služabnik božji...«

Nadzornik je dvignil počasi svojo ple-

šasto glavo, pogledal malomarno preko očal s svojimi izbuljenimi očmi služabnika božjega, zaemokal z debelimi ustnicami ter rekel malomarno:

»Takšnih služabnikov božjih imam že polno ječo...«

Pri vratih sta stala, ravna kakor struni, policijski stražnik, privodilec novega jetnika, ter ječar Budzko. Ko je Afanasij Ivanič dovršil pisanje, je s svojo plešasto glavo molče dal znamenje ječarju in ta je odvel novega jetnika v sosedno sobo, za pregrajo, kjer so jetnike preoblačili v jetniško obleko in kjer so jih še poslednjič preiskavali. Mužik se je še enkrat ozrl po zakajenih stenah pisarne, na predalnik z listinami, na vrata, od zapiranja zamazana in vodeča v pisarno, ter na plešo Afanasija Ivaniča in molče je odhajal z glavo.

»To ti navaden človek, vaše visoko blagorodje«, se je oglasil stražnik nerazločno in potihoma uprši svoj pogled v pregrajo, kjer se je vršilo preoblačenje.

»A kaj?«

»Res je tako... Pristav Akakij Semenič ga je zasačil v hiši za popotnike. Smatrati ga je bilo za popotnika, ali potnega lista ni imel. Takoj so ga preiskali, a obleko je imel posebnega kroja. Oblečen je bil črno kakor re-

dovnica, samo robovi obleke so bili rudeči. Kučma mu je bila tudi črna, vrhu tega je imel s seboj še cerkvene knjige, voščene sveče ter »patrahil«. Akakij Semenič mu je pobral vse to, kajti to je res nenavaden človek... Pa še to mi je Akakij Semenič naročil, da bi si ga, vaše visoko blagorodje, posebič ogledali...«

Ta opomba je že povsem razjarila Afanasija Ivaniča. Ves je zarudel, zakašljal ter zarohnel s hripavim glasom:

»A jaz naj imam za takšne popotnike sobane, a?... Ves grad je že poln: jabolko ne bi imelo več kam pasti... A ob temlovite še po hišah za popotnike ter vznemirjate dobre ljudi. Povej svojemu Akakiju, da pri meni sledijo takšni temno-modri golobje, kakor: Sleza, Čečen, Akvamarin. Da, povej mu, ko bi mi poslal celo samega metropolita!

Kadar se je Afanasij Ivanič jezil, bil je podoben puranu; radi tega so ga v gradu že od davna klicali za »Kasutara« (žrjava). Starec se je neprenehoma zadiral, rudel, zadušljivo kašljal ter preklinjal svoj ječarski urad. Ozmerjavši stražnika in pristava Akakija je potem kričal samo radi tega, ker je bil podoben stroju, ki se ne da kmalu vstaviti.

»Povej tudi svojemu Akakiju... da!...«

A čemu lové takega bedaka? Naj bi šel svojo pot s svojo kučmo in kadilom... Hvala Bogu, svet še ni z deskami zabiti.

V tem hipu se je začelo v pisarni stopanje težkih nog, na to se je prikazala na vratih dolga, gladko ostrizena glava. Po hoji je bilo pričakovati težkega človeka, vstopil pa je suh, sključen, nekak izušen subjekt. To je bil zloglasni Akakij, groza vseh tatov, roparjev in razbojnikov. Nekaj posebnega je bila Akakijeva glava — bila je dolga, ploščata kakor posušena riba. Kratko ostrizeni lasje so mu stali po koncu kakor ježevo bodičje. Shujšano, opaljeno lice je bilo ozaljšano z dvema primernima, sivima očesima — ter te je spominjalo ure, kadar stojijo. Dolg nos, dolgi roki in nogi, dolgi hrbet kakor bi ga imel začasno izposojenega od koga drugega.

»Mi o volku, a volk je že za skednjem«, je zavreščal Afanasij Ivanič.

Mesto da bi odgovoril je Akakij — po svojem običaju — najpoprej prevahal zrak, pomolil naprej spodujo ustnice ter pomežikal z jednim očesom. Stražnik je povsem otrpnil. Ozrši se naokrog se je Akakij skrčil, pristopil k mizi ter stegnil svoje dolgo roko, zmerom hladno kakor žaba.

(Pride še.)

Pretep. Včeraj zjutraj sta se blizu pravoslavne cerkve pretepala 28-letni voznik Ivan P. in 55-letni kočijaž Dominik N. Pretep je nastal s tem, da je kočijaž udaril voznika z bičem, menč, da je isti s svojim vozom zadel v njegovo kočijo; končal pa je pretep na ta način, da sta bila oba odvedena na policijo. Tam so ju vzeli na zapisnik in potem izpustili.

Božjast. 31-letnega Josipa B., iz ulice Donota št. 7, je prišla včeraj popoldne v ulici Crosada božjast. Padel je na tla in se na steklenih škrlinah močno urezal na roki in vratu. Odnegli so ga na zdravniško postajo, kjer so ga obvezali.

Najnovejši šport! Neka 36-letna Josipina O. iz ulice Pescheria se je delala včeraj, kakor da je spila iz steklenice nekaj ogljene kisline. Poklicali so takoj zdravnika z zdravniške postaje, kateri jej je izpral želodec. Po dovršenem delu pa je dozdevna samomorilka izjavila, da ni spila niti kaplje kisline in da je steklenko samo dejala k ustnicam.

Neprilika na ulici. Včeraj popoldne se je pomikal po stari mitnici mrtvaški sprevod Možetičevega podjetja. Kar na enkrat je zdrsnilo z osi prednje kolo voza, tako, da bi se bil voz kmalu prevrnil. Pripeljati so morali drug voz. Med množico, ki se je nabrala, prerinil se je neki 13-letni deček Josip S. iz zagate Olo in ukradel neki gospej novčarko iz žepa. Ko je pa videl, da so ga opazili, vrzel je novčarko od sebe in zbežal, ali kmalu na to ga je ulovil stražar in odpeljal na policijo.

Izvrstna varuhinja. 31-letna Hišina Antonija M. iz Trsta je poprodala svoji gospodinj, katera se je bila šla zdraviti na Dunaj, za kakih 500 kron perila. Pol. oficijal Titz jo je opazoval že nekaj časa sem, ker se mu je zdela sumljiva, ker je ono perilo prodajala skoraj za nič. Poizvedoval je radi tega o njeni osebi in se kmalu prepričal, da so stvari, katere prodaja, ukradene. Včeraj zjutraj je šel na njen dom in jo dal zapreti.

Nagla smrt. Včeraj zjutraj se je v svobodni luki zgrudil na tla 29-letni Ivan Ferluga iz ulice Molino a vapore št. 6. Stražarji, ki so prišli tja čez nekoliko časa, da prenesejo reveža na inšpektorat, dobili so ga že mrtvega.

Nesreča. 33-letnemu mizarju Andreju Čoku iz ulice Istria št. 12 je odnesla včeraj krožna žaga štiri prste. Prepeljali so ga s kočijo v bolnišnico.

Brez dela. Neki stražar je naletel včeraj na neko 17-letno dekle iz Pazina. Mladenka je povedala, da je prišla v Trst iskat službo, a da ni mogla dobiti nikjer dela ter da je grozno lačna in brez nijednega novčiča. Stražar jo je odpeljal v ulico Tigor, kjer dobi revica vsaj jesti.

In zopet kava. Včeraj so zopet zaprli nekega 29-letnega Alojzija P. iz Gorice, ker je hotel odnesti iz slobodne luke 3 kg. kave.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 16. marca ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Greta 292, hišna oprava; ulica Chiozza 31, ledenica.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 8.1, ob 2. uri popoldne 14.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.7. — Danes plima ob 5.24 predp. in ob 7.31 pop.; oseka ob 0.34 predp. in ob 0.48 popoldne.

Občni zbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Trst bo dne 25. t. m. in ne 17., kakor je bilo naznanjeno.

Odbor.
Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda sti darovali gg. Režika in Nežika Gruden, ker se nisti udeležili plesa tržaških gospa 2 K.

Vesti iz ostale Primorske.

× Dr. Karl Dukič. Včeraj je umrl v Voloskem zdravnik dr. K. Dukič. Pokojnik je bil v visoki starosti 85 let.

× Krstić — pretepač. Nekega dne je došel Krstić na postajo na Reki. Ker pa se je neki tam navzoči človek malce pošalil s »teto Jambrozijo« (tako imenjujejo sploh tisto Krstičevo nesnago »Našo pravo slovo«), je zahteval Krstić od redarja, naj prime onega človeka kakor kakega lopova. Tej zahtevi seveda redar ni mogel ustreči. Ker pa se je Krstić hotel maščevati na vsaki način, je sledil onemu človeku v neko gostilno in se

tam začel pretepati z njim. Hkrati pa je Krstić potegnil steklenico s črnilom, da bi jo zabrusil v nasprotnika, ali — polil je samega sebe in odšel ves čra k svoji teti Jambroziji. In kako je preklinjal o tej priliki! Ali pripomniti treba, da je oni človek tako nazajfal Krstiću, da si ta pretepač pač ne bo več upal v rečeno gostilno.

× Odbor pevsko-bralnega društva »Ilirija« pri Pobjegih poleg Kopr izreka tem potem najtoplejšo zabvalo bl. gč. Milki Mankočević v Trstu ter bl. gosp. Radoslava Srebotnjaku na Proseku na knjigah doposlanih temu društvu. — Bog plati!

Rudolf Pečarič,
predsednik pevsko-bralnega in konsumnega društva pri Pobjegih.

Vesti iz Kranjske.

* Jubilejna ubožnica v Vodmatu bo jeseni slovesno otvorjena.

* Parobrodna vožnja po Ljubljani, za katero je dobil dovoljenje gospod Fran Kotnik z Vrhunike, prične prihodnji mesec.

Vesti iz Štajerske.

— »Slovenski Gospodar« pred sodiščem. Bivši odgovorni urednik tega lista, Avgust Janša, je stal pred sodiščem radi neke notice, ki je dolžila Nemece, da so zažgali neko hišo. Na predvčerajnji razpravi pa je obtoženi pogumno — izdal pisca dotične notice. Da-li je s tem rešil sebe, to pa je drugo vprašanje.

— Samomor. Na Zidanem mostu se je vrzel pod vlak delavec Anton Majcen. Vlak mu je odtrgal glavo. — Majcen se je usmrtil, ker se je bal kazni.

— Most čez Dravo pri Mariboru. Ministerski predsednik je v državnem zboru odgovoril, da se izdeluje sedaj splošni projekt za ta most, in da po dogotavljenju načrta stori vlada potrebne korake, da se določi natančen troškovnik.

— Kaj je z ljudskim štetjem v Celju? »Skoraj vsa mesta, po tudi trgi in razne občine naznanili so že davno uspeh letošnjega ljudskega štetja. V Celju pa še nekaj kuhajo in pražijo skrajno skrivnostno. Pripravljeni smo lahko Slovenci na najhujše presenečenje. Dasi celjsko psevdonemstvo neprenehoma jadikuje, kako Slovenci rastemo v Celju liki gobe po dežju, naštejejo nas najbrže bore malo več, nego pred 10 leti, če ne celo — manj. Poznamo ta »čudotvorni« aparat! Saj so leta 1880 — ko smo še bili Slovenci plašne in tihe ovčice — nas mnogo več našteali, nego pa l. 1890, ko so začeli Nemei volati nevarnost slovenskega naraščanja. Toda, to pot hočemo pogledati v vse tajne kotičke nemške diplomacije.«

Tako piše »Domovina«. Mi tržaški Slovenci pa vsklikamo: Vse, kakor pri nas! Krivičnej je krivičnej, pa naj bo Lah ali Nemei!

Sklicatelj.

Vesti iz Koroške.

Ljudsko štetje. To smo že povedali, da so v Celovcu našteali le 492 Slovencev, dočim jih je bilo leta 1890 še 723. Slično se je zgodilo tudi v Beljaku. Število Slovencev se je skrčilo od 219 na 91 — to je: šteti jih niso hoteli.

Nezdravo vreme. Tudi na Koroškem je — kakor posnemljemo iz »Mira« — nastopilo topleje vreme, ki pa je neugodno in nezdravo. V ponedeljek je v Celovcu padala toča, v Rožeku pa je bliskalo in grmelo, kakor da smo notri sredi poletja. — Vse se preobrača in kakor da je skočilo iz starega tira — tudi klimatično razmerje.

Celovška realka je dne 3. t. m. obhajala svojo 50-letnico.

Razne vesti.

25-letnica ruskega dnevnika. Dne 13. t. m. je slavil petrogradski dnevnik »Novoje Vremje« 25-letnico svojega obstanka. Ob 2. uri popoldne se je vršila v uredniških prostorih oficijelna slavnost, zvečer pa je bil v gledališču slavnosten banket.

Korupcija v Italiji na vseh koncih in krajih. Te dni je bila v Rimu po večdnevni razpravi mejna grofica Santasilja, dvorna dama kraljice Margerite, obsojena na 14mesečno ječo radi večkratne

goljufije. Med sodno razpravo je izjavila, da sti še dve visokostojeci osebi, katerih pa ni hotela imenovati, sokrivi na goljufiji. Ha, ha! XX-stoletna kultura!

Zadnje besede vladarjev. Zanimivo je znati poslednje izreke umirajočih vladarjev, ki imajo marsikdaj veliko pomena v sebi. Angleški kralj Karol II. se je poslovil od sveta s sledečimi besedami: »Ne pustite umreti moji ubogi Nellyki«. Ta je bila neka glumica, njegova prijateljica. Henrik IV. je rekel siru Walterju: »Dragi, kaj je to? Ah, to je smrt!« Viljelm III. je vprašal mirno svojega zdravnika: »Bode-li ta položaj še dolgo trajal?« Ljudevit XVIII. je umrl z besedami: »Kralji bi morali stoje umirati«. Karol IX. v čegar vladanje pada »Bartolomejska noč«, je umiraje vskliknil: »Sestra, sestra, glej ubijalec, glej kri! Krivično sem postopal. Bog, odpusti mi!« Zadnje besede nesrečnega meksikanskega cesarja Maksimilijana so bile: »Uboga moja Šarlota!« Mislil je na cesarico. Neapeljski kralj Murat, katerega so ustrelili, obrnil se je do vojakov, ki so bili naperili puške vanj, in rekel: »Ljudje, samo ne v lice, streljajte v sree, Bog z vami!« Rihard I. je še umiraje odpuščal svojima sovražnikoma, Betrandu in Gondronu, ki sta streljala nanj, rekši: »Mladič, jaz vama odpuščam«. Potem se je obrnil do svojega spremstva in rekel: »Odvzemite jima okove, dajte jima nekaj šilingov in pustite ju, naj bežita«. Aleksander I. je skušal pomiriti svojo soprogo z besedami: »Vidim, da te ta dogodek uničuje, ali tako mora biti«. Jakob V., kralj škotski, je dobil na smrtni postelji vest, da mu je žena rodila sina ter vskliknil proroško: »Žena je bila prva noteljčeva krone in s ženo konča tudi kraljestvo«. In zgodilo se je tudi tako, ker njegova hči, kraljica Marija Škotska je doživela svoje življenje na morišču.

Ali bi bilo to danes mogoče? V letu 1879. je izdal angleški parlament ta-le zakon: »Vse žene, brez razlike, starosti in imetja, devoyke in udove, ki bi v to svrhu da prevarijo možke, ličile lice in ustnice, upotrebljevale dišavne mila, umetne zobe in lase, steznike, krinoline in čevljičke z visokimi petami — je staviti pod obtožbo kakor vedeževalke in čarovnice. Tako sklenjen zakon je proglasiti neveljavnim in ovrženim, čim je dokazano, da je žena tako postopala«. Pa ne da bi bile žene leta 1879. slabše, nego so danes.

Loterijske številke. izrečane dne 13. marca:

Praga	30	8	15	25	49
Inomost	13	63	12	48	85

Razpis častnih nagrad. Podpisano vodstvo »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev« razpisuje dve častni nagradi po 100 in 60 K za dva najboljša mladinska spisa, obsejajoča najmanj tri tiskovne pole.*

Spisa morata biti izvirna in primerna otroškemu duhu.

Rokopisi naj se pošljejo predsedništvu »Zaveze« do dne 1. junija t. l.

Pisatelji naj se ne podpisujejo na svoj rokopis, temveč naj priložijo svoja imena v zaprtem ovitku, na katerem bodi zabeležen naslov dotičnega spisa.

Spise bodo ocenjali posebni ocenjevalci. Ocenjena spisa bosta last »Zaveze« in izideta kakor III. in IV. zvezek »Mladinske knjižnice«.

V Ljubljani, dne 7. marca 1901.

Vodstvo »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«:

Drag. Česnik, L. Jelenc,
tajnik, predsednik.

Iz odborove seje »Slovenske Šolske Matice«. Odbor »Slovenske šolske Matice« je imel dne 10. svečna t. l. v konferenčni sobi I. državne gimnazije v Ljubljani svojo sejo, katere so se udeležili: predsednik gosp. Henrik Schreiner in odborniki gg.: dr. Janko Bezjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Frančišek Finžgar, Frančišek Gabršek, Frančišek Hubad in Andrej Senekovič. I. Blagajnik, g. ravnatelj A. Senekovič, poroča o denarnem stanju društva. Vplačalo je 540 rednih in 7 ustanovnih členov 2340 K; stroškov je bilo 103.06 K; torej ostane v blagajnici 2236.94 K. II. Iz poročila tajnika, g. nadučitelja Fr. Gabrška, je posneti, da je razen prejšnjih oglašanih še 108 društvenikov, ki so letnino še na dolgu. Mnogo poverjenikov pa še ni vrnilo nabiralnih pol, niti naznanilo pristopivših členov. Ker se je pokazalo, da so nekatera poverjenišтва preobsejna in torej

gospodje poverjeniki ne morejo vršiti svoje naloge, kakor bi bilo želeli, se sklene, da se osnujejo nova poverjenišтва za okraje, kjer bi bilo to potrebno. V ta namen se bodo naprosili sedanji poverjeniki, da nasvetujejo odboru, ali in kako bi bilo deliti njih poverjeniški okrog, in komu naj bi se poveril novi posel. Sklene se, da se izda gg. poverjenikom posebno navodilo za njih poslovanje. To navodilo obsejaj zlasti določila: 1. da naznajo odboru tudi premembe posameznik članov, 2. da zbirajo vplačano letnino in jo za vse člane svojega okraja skupno pošiljajo blagajniku, 3. da en iztis nabiralne pole, ki se jim doloži v dvojniku, obdrže zase, enega pa vrnejo odboru, 4. da svoječasno sami razdele med člane svojega poverjenišтва društvene knjige, ki jih bode odpošiljal odbor skupno za vse člane le poverjenikom, 5. da pridobivajo za društvo tudi druge rodoljube, zlasti imovitejše, potem šole, krajne in okrajne učiteljske knjižnice (glede zadnjih se bode odbor še s posebno prošnjo obrnil do gg. okrajnih šolskih nadzornikov). Ukrene se, kar je treba, da dobe nekateri okraji svoje poverjenike. — III. Sklene se, da se prošijo za podporo: sl. deželni zbor Kranjski in vse večje posojilnice, oziroma tudi hranilnice in zasebniki. — IV. Da se pospeši vnevanje za društvo, se bode o važnejših sklepih odborovih sej poročalo v časnikih.

(Zvršetek pride.)

Brzojavna poročila.

Vojna v južni Afriki.

KAPSTADT 14. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Kuga se razširja na resen način. oblasti so predložile naj bo vojaštvo v taboru in v vojašnicah konsignirano; tudi med Evropejci se množe slučajji kuge. Danes so oboleli štiri Evropejci in 8 urojenec. Do sedaj je 37 oseb umrlo na kugi. Pričelo je splošno cepljenje. Danes so cepili 2000 urojenec. Tudi v Malmesburgu se je pojavila kuga.

Ustaja na Kitajskem.

PEKING 14. (B.) Reuterjeva pisarna javlja, da Kitajci odločno oporekajo onim določilom Mandžurskega dogovora, ki jih omejujejo v reorganizaciji kitajske vojske in v uvažanju orožja in streljiva. Tudi proti nadzorovanju kitajskih uradnikov po Rusiji so se oglasili s protestom. Določila dogovora so sedaj predmetom razprav. Sodijo, da Rusija spremeni ta določila. Če tudi do sedaj na tekstu konvencije niso ničesar spremenili.

WASHINGTON 14. (B.) V tukajšnjih uradnih krogih sodijo, da se rusko-kitajski dogovor glede Mandžurije podpiše; k večjemu, da bi se vlasti hitro upre. Podpisanje skoraj gotovo dovede do deljenja Kitaja. Zjedinjene države so si prizadevale od prvega začetka, da bi preprečile vsaki tajni dogovor glede Kitaja in bi vsakako prigorjale temu dogovoru.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Rogat izbor v tapetarijah, zrcelih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti starijo se na brod ali zaloznice brez da bi se aa to kaj zaračunalo.

Prva slov. zaloga pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Dunajska filjalka
Financijske vloge na knjižnice s 4%.
 Posojila, brezno posredovanje, posojila na vred-
 nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka
 na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

ZAHVALA.

Podpisana rodbina se v svoji neizmerni
 žalosti najiskreje zahvaljuje vsem dragim
 sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jej
 ob nenadni smrti nje nepozabne

JULIJE

podali toliko dokazov pravega sočutja in ki
 so nepozabni pokojnici skazali poslednjo čast,
 spremivši jo k večnemu počitku.

V Trstu 14. marca 1901.

Družina Skapin.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

prilaga svojo pomoč na porodih, abortih
 in vseh ženskih boleznih, kakor: ne-
 rednosti v perijodi, krvavenje, beli tok,
 neredna lega, maternice itd., kakor sploh
 v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od
 9-11 in od 2-4.

Krompir za seme,

fine vrste, pošilja v vsakej možini vedno
Alojzij Kane
 trgovec
 v Ljubljani, Dunajska cesta.

Zaloga pohištva in ogledal RAFAELA ITALIA

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, in spalnice
 prejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in
 železnih blagajn, po cenah, da se ni bati
 konkurence.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,
 v Gorici

Gospodarska ulica št. 7., I. nadst
 v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega,
 če tudi ni član društva in se obrestu-
 jejo po 4 1/2 % na dan, ne da bi se odbijali rentni
 davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na
 menjice po 6 % in na knjižbe po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol.
 in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj
 in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
 Poštno-hran. račun št. 837.315.

FILJALKA BANKE UNION V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli,
 kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter se
 brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 1/2 % proti 5 dnevnim odpovedi
 - 2 1/2 % " 12 " "
 - 3 1/2 % " 4 mesečni " "
 - 3 1/2 % " 8 " "
 - 3 1/2 % " 1 letni "

Napoleone:

po 2 % proti 20 dnevnim odpovedi
 - 2 % " 40 " "
 - 2 1/2 % " 6 mesečni " "
 - 3 % " 6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja o d 2
 ziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2 1/2 % do vsakega zneska;
 izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske
 treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajejo
 v posebni uložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne
 uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur.

Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in
 račune na tujkajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj,
 Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja
 nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne
 papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri
 vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne pa-
 pirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone prot
 primerni proviziji.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Predzadnji teden.

Srečkanje nepreklicno
 23. marca 1901

Glavni dobitnik v vrednosti

60.000 KRON

v gotovini z 20 % odbitkom.

Srečke „Invalidendank“

po 1 krono.

priloga je:

Josip Bolaffio, Mandl & C.o.
 Mercurio Triestino, Ig. Neu-
 mann, Henrik Schiffmann.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in
 mlo učinkujoče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih
 nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapetja. Teh kroglic, ki so tudi pod
 imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice znane,
 stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1
 gld. 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštnino prosto vpošiljavo: 1 zavitek
 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki s gld. 35 kr., 10 zavitev
 9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 15.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zintevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi
 stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s
 poštnino prosto pošiljavo 65 kr

J. Pserhofer-jev sok iz

ozkega trpotca razslizajoč, 1
 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam

zoper golšo, 1 steklenica 40 kr.,
 pošiljavo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati

izvrstno krepilo za želodce in žive, 1
 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra
 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka

želodčna tinktura (preje živ-
 ljenska)

esence imenovane.) — Lahko razstoplju-
 joče zdravilo, dražilnega in krepjučega
 učinka na želodec pri oviranem prebav-
 ljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanaštorica
 steklenice 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam

zoper rane, 1 steklenica
 50 kr.

Tannochinin-pomada

J. Pserhofer-jeva, najboljšje sredstvo
 za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s
 poštnino prosto pošiljavo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti
 slabim prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih ogla-
 šene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda
 ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljave po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje
 denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem
 je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljavih proti povzetju.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priloga slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste,
 iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
 vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena

„Böhmische Thomaswerke“ v Pragi

naznanjajo da so

poverili prodajo

za Trst, Istro, Goriško in Dalmacijo tvdki Luigi Peritz v Trstu.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednosti: zatore
 naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

MAL POLOZI DAR DOMU NA ALTAR!

ZALOGA PRI IV. JEBACINU V LJUBLJANI

Cenjene gospodinje
 skusite da ta naša
 izborna sladna kava
 najde pot v vsako
 slovensko hišo.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priloga izvrstno, bolečine blažeče
 mazilo dobiva se po 80 stot., 1.40 K in
 po 2 K po vseh lekarnah.

Pri vkupovanju tega povsod priljubljenega
 domačega zdravila naj se pazi edino le na
 originalne steklenice v zavrtki z našo var-
 stveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve
 lekarne in le tedaj je gotovo, da se
 sprejme originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi
 Elizabetine ulice 5.

Po neverjetno nizki ceni

315 komadov

za samo 1 gl. 85 kr.

Ena elegantna ura s triletnim jamstvom
 in pozlačeno verižico: 1 krasen ustnik za
 smolke iz jantarja, 1 krasna kravatna špila
 s šimi briljantom, 1 jako krasen prstan z
 imit. biseri za gospode ali dame, 1 krasna
 garnitura gumbov za manšete, ovrtnik in
 srajco s patentovano zaporko, 4 žepne rute
 iz prstnega platna, 1 krasna žepna pisalna
 oprava od jiklja z angležkim mehanizmom,
 1 krasno toaletno zrcalo z etvijem in glavnikom,
 1 krasna pariška broša za dame, najnovejše
 mode, 1 fino vezana beležnica, 20 komadov
 za dopisovalne potrebe, 72 angležkih peres in
 še 200 drugih različnih predmetov, ki so v
 hiši neobhodno potrebni. Vse te predmete
 pošilja le še nekoliko časa po poštne pov-
 zetju ali po predplačilu zneska:

Izvozna tvrdka H. SPINGARN — Krakovo.
 Poštno predalo 3/32.

Kdor naroči 2 zavitka, sprejme povrhu
 v dar lep nožič z dvema rezili. Kar ne ugaja,
 denar nazaj.

Naznanilo.

Po naročilu slav. c. kr. okr. sodišča
 v Trstu podpisana naznanjam, da imajo
 dolžniki mojega sedaj umobolnega moža,
 g. Bitenc Antona, nadučitelja v pokoji,
 le meni dolg odplačevati, oziroma mo-
 jemu varuhu gosp. Tosorati-u Via Mal-
 canton št. 4.

Hedvika Bitenc

Trst, Via Istituto št. 21.

Prva kranjska parna mlekarina
 in sirarna »Narodno-gospodarskega
 društva« v Starembergu pri Rakeku
 izdeluje najboljše surovo maslo, cen-
 trifugalno sladko smetano, dober sir
 in razpošilja fino sveže mleko.

Cene za izdelke in mleko po dogo-
 voru, prekupeen zdatno ceneje.

Išče se pod ugodnimi pogoji
 dober zastopnik za Primorsko in Dal-
 macijo s sedežem v Trstu.

Podpisani si časti naznanjati slav-
 nemu občinstvu v mestu, okolici in
 na deželi, da je prevzel

Zalogo olja, kisa, mila itd.

v Trstu, ulica Barriera vecchia 4

Blago pošiljam franko na dom
 po naročbi na debelo in drobno. Po-
 šiljate na deželo s poštne povzetjem.

Za mnogobrojne naročbe se toplo
 priporoča udani

Josip Gregorič.